

«Αν ο συγγραφέας δεν «μπει» στα παπούτσια των ηρώων του τότε το βιβλίο δεν είναι αληθινό...»

Συνέντευξη: Γιάννης Κορομβόκης

Η Ελένη Δικαίου γεννήθηκε και μεγάλωσε στην Νέα Ιωνία Βόλου. Μικρή αγαπούσε τις ιστορίες και τα παραμύθια, μα πιο πολύ τις άρεσαν εκείνα που δεν αρχίζουν με το «μια φορά και έναν καιρό» αλλά με το «πολλά χρόνια πριν», κι οι ήρωες της δεν ήταν «κάποιο βασιλόπουλο» αλλά είχαν ονόματα σαν το δικό της και των φίλων της. Τα αγαπούσε αυτά τα παραμύθια επειδή φαίνονταν πιο αληθινά από τα υπόλοιπα. Μεγαλώνοντας κατάλαβε το γιατί. Διότι κάτω απ' τη μαγεία εκείνων των υπέροχων παραμυθιών που με τόση

μαεστρία έφτιαξαν οι αρχαίοι Έλληνες κρύβονται οι μεγαλύτερες αλήθειες του κόσμου. Αυτή τη μαγεία θέλησε να την μοιραστεί με τα παιδιά, λέγοντάς τους τις ίδιες ιστορίες με τον δικό της τρόπο.

Η Ελένη Δικαίου ζει στον Πειραιά τα τελευταία είκοσι χρόνια και ασχολείται αποκλειστικά με την παιδική λογοτεχνία. Έχει λάβει πολλές διακρίσεις και το 2004 τιμήθηκε με το Κρατικό Βραβείο Βιβλίου Γνώσεων για τα παιδιά για το βιβλίο της «Το μεγάλο ταξίδι του Οδυσσέα».

1) Είχατε από μικρή ονειρευτεί να γίνετε συγγραφέας;

Ήμουν ένα παιδί που διάβαζε πολύ, θυμάμαι πως έκλεινα τα μάτια και ταξίδευα μαζί με τους ήρωες των βιβλίων βάζοντας τον εαυτό μου ανάμεσά τους, μέχρι που δειλά-δειλά άρχισα να σκαρώνω τις δικές μου ιστορίες και εγώ. Η απάντησή μου λοιπόν στην ερώτησή σας είναι ναι, ήμουν ένα παιδί που διάβαζε πολύ, κοιτούσε τ' αστέρια κι ονειρευόταν να γίνει συγγραφέας.

2) Πως ξεκινήσατε να γράφετε το πρώτο σας βιβλίο;

Όταν πήγα στην Τρίτη Γυμνασίου τόλμησα να στείλω μια από τις ιστοριούλες μου, ένα διήγημα, στην «ΔΙΑΠΛΑΣΗ ΤΩΝ ΠΑΙΔΩΝ», εκείνο το εξαιρετικό παιδικό περιοδικό το οποίο δυστυχώς δεν κυκλοφορεί πια. Ποτέ δεν θα ξεχάσω την χαρά μου όταν δημοσιεύτηκε. Καθώς περνούσαν τα χρόνια συνέχισα να διαβάζω πολύ και να γράφω ιστορίες οι οποίες απευθύνονταν σε ενήλικο αναγνωστικό κοινό. Το 1990 διάβασα ότι η «Ένωση Σμυρναίων Αθηνών» προκήρυξε έναν διαγωνισμό Παιδικού-Εφηβικού Μυθιστορήματος με θέμα την «Σμύρνη, την Μικρά Ασία και τα πρώτα χρόνια των προσφύγων της Μικρασιατικής καταστροφής στην Ελλάδα». Ήταν ένα θέμα το οποίο με συγκινούσε ιδιαίτερα. Γεννήθηκα και μεγάλωσα στον προσφυγικό συνοικισμό του Βόλου, την Νέα Ιωνία, οι δικοί μου ήταν πρόσφυγες από την Σμύρνη, αποφάσισα λοιπόν να πάρω μέρος στον διαγωνισμό. Έτσι έγραψα «Τα κοριτσάκια με

τα ναυτικά». Ήταν η πρώτη φορά που έγραφα για έφηβους και παιδιά αναγνώστες. Οι συγγραφείς λέμε πως κάθε βιβλίο είναι ένα κομμάτι απ' τον εαυτό μας, τα «Κοριτσάκια με τα ναυτικά» είναι για μένα κάτι περισσότερο κι όχι μόνο γιατί βραβεύτηκαν σε κείνο τον διαγωνισμό. Η συγγραφή αυτού του βιβλίου ήταν η μαγική συγκυρία χάρη στην οποία ανακάλυψα πως μπορώ να «μιλήσω» την γλώσσα των εφήβων και των παιδιών, αυτή που καταλαβαίνουν και οι μικροί και οι μεγάλοι. Από τότε μέχρι σήμερα ακόμη κι όταν θέλω να πω πράγματα στους μεγάλους αντί να τα λέω απευθείας σ' αυτούς, τα λέω μέσα απ' τα παιδιά τους, γιατί δεν υπάρχει τίποτα που να θέλεις να πεις και η γλώσσα των παιδιών να σου στέκεται εμπόδιο. Αυτό που είναι που κάνει την παιδική λογοτεχνία αληθινά γοπητική, το ότι έχει τη δυνατότητα και τη δύναμη να εμπεριέχει την λογοτεχνία για μεγάλους.

3) Πως είναι για έναν συγγραφέα η επόμενη έκδοση του πρώτου βιβλίου;

Θα σας πω πως ένιωσα όταν πήρα στα χέρια μου τα «Κοριτσάκια με τα ναυτικά». Ήταν το πρώτο ολοδικό μου βιβλίο, όλα τα άλλα κείμενά μου είχαν δημοσιευθεί σε περιοδικά. Θυμάμαι πως έβαλα τα πρώτα αντίτυπα στο αυτοκίνητο και ξεκίνησα να πάω στο σπίτι μου στον Πειραιά. Οδηγούσα στην παραλιακή και από τα μάτια μου τρέχανε δάκρυα. Έλεγα μέσα μου «νυν απολύεις την δούλη σου Δέσποια» τέτοια πληρότητα και ικανοποίηση! Έχουν περάσει σχεδόν τριάντα χρόνια από τότε, ακολούθησαν κι άλλα ολοδικά μου βιβλία, όμως πάντα νιώθω συγκίνηση

όταν τα παίρνω στα χέρια μου για πρώτη φορά, ίσως όχι τόσο για να κινδυνεύω να τρακάρω στην παραλιακή, όμως μεγάλη συγκίνηση και χαρά πάντα.

4) Ποιες είναι οι πηγές έμπνευσής σας;

Ξεκινώ να γράφω ένα βιβλίο με το συναίσθημα και ποτέ με την «λογική» του τύπου το θέμα του πρέπει να είναι εμπορικό κλπ. Αφορμή είναι πάντα κάτι το οποίο με έχει συγκινήσει. Μπορεί να είναι κάτι που είδα, κάτι που άκουσα, κάτι που διάβασα. Κι αυτό είναι το μόνο το οποίο μπορώ να πω απ' ό,τι παράξενο και στ' αλήθεια ανεξέλεγκτο οδηγεί ένα συγγραφέα να σταθεί μπροστά στο χάος, σε πρόσωπα σκιές, σε καταστάσεις σκιές, σε τόπους σκιές και να αποφασίσει να τους δώσει μορφή με την συγγραφή ενός βιβλίου. Γιατί ό,τι μιλάει στην καρδιά του συγγραφέα δεν είναι παρά η αρχή, ύστερα χρειάζεται πολλή και σκληρή δουλειά μέχρι να φτάσεις κι αν μπορείς να ξεπεράσεις τα όρια του λίγου ή περισσότεροι ταλέντου το οποίο έχεις, προκειμένου το βιβλίο σου να συγκινήσει και τους άλλους ανθρώπους.

5) Διαβάζοντας κάποιος τα βιβλία σας τι ελπίζετε θα αποκομίσει;

Επικοινωνία, ταύτιση με καταστάσεις και πρόσωπα, συμμετοχή σε μια περιπέτεια. Να εισπράξει την δική μου αλήθεια, να την βάλει δίπλα στην δική του και να συμπορευτεί μαζί τους. Να γελάσει και γιατί όχι να κλάψει μαζί μου αν είναι να αλαφρώσει από όλα όσα τον βαραίνουν. Να είναι η ανάγνωση ευχαρίστηση και ταυτόχρονα σύντροφος και πηγή δύναμης, έτσι όπως ήταν για μένα τα βιβλία από τα